

Les últimes lletres

Des de la soledat

CABRERA, Maria.

Jonàs.

Galerada, «Eixams».

Cabrera de Mar, 2004.

«i saber que sóc jo,
que no sóc més que jo
i els bocins de la meua desintegritat».

Fa quatre dècades que la parròquia de Sant Medir, del barri barceloní de la Bordeta, convoca el premi de poesia Amadeu Oller per a autors inèdits més joves de 30 anys, als quals ofereix la possibilitat de publicar les seves primeres obres. *Jonàs* va guanyar l'edició del 2004 d'aquest concurs de poesia en català. La seva autora va explicar que el llibre, format per vint-i-quatre composicions que volen conformar un únic poema, és el resultat d'ordenar els poemes que feia temps que anava escrivint i desant en armaris i calaixos.

El fil que els cohesiona és el mite bíblic de Jonàs, el profeta turmentat a qui Déu ha condemnat a viure tres dies i tres nits reclòs dins el ventre d'una balena. A través de l'emmirallament en l'agonia d'aquesta figura, M. Cabrera intenta abastar els espais intangibles de la realitat i l'experiència humana i il·luminar-les a partir de la representació verbal. L'autora parteix de l'acceptació plena d'una definició que considera la poesia com la formalització lingüística d'una experiència («com l'ombra que dibuixen les meves mans») i s'interroga sobre les condicions d'aquesta experiència. La desolació de Jonàs es converteix en mirall i reflex de l'existència humana, i en aquesta simbiosi, el seu combat dins el ventre de la bèstia no és altra cosa que una al·legoria del color i la solitud davant l'entorn més immediat: el món sempre a punt de devorar-nos. Al poemari s'endevina una densitat anímica on no hi ha ni fons ni vores, sinó la sensibilitat de la poetessa, la seva introspecció lírica i la seva riquesa d'estímul. El mite de Jonàs és la resposta poètica a la temptació de perdre l'esperança en un món ple d'incerteses, una realitat que trontolla. L'estada de Jonàs dins el ventre del peix sintetitza i simbolitza el sentit de la condició humana, entre la perplexitat i la derrota, amb tota mena de

matisos. El sentiment de buidor esgarrapa la realitat; arriba un moment en què no se sap ben bé qui és mirall de qui; la vida es converteix en una lenta agonia on tot es va desdibuixant, despintant. Després ja no hi ha res més.

Un dels elements essencials de la poesia és la llibertat del poema per generar el seu propi codi i el seu propi ordre intern. A *Jonàs* la separació dels segments no respon a criteris mètrics. El poemari esbossa l'agror d'una veu que es deixa endur i ens trobem davant el que W. H. Auden va anomenar *chopped up prose*. En la prosa retallada les fronteres de ratlla no cal que coincideixin amb les pauses sintàctiques; d'aquesta manera es creen unes pauses anòmales susceptibles de donar a les paraules un cert relleu, una presència. Hi ha un test que posa en evidència la qualitat tècnica del discurs: tant la composició com la lectura dels bons poemes en prosa retallada són molt més difícils que la composició i la lectura dels poemes metrificats. En canvi, en els mals poemes en prosa retallada la composició és fàcil, però la lectura esdevé feixuga i ingrata, i la satisfacció del lector és nul·la. També es pot produir l'efecte contrari, ja que ni els versos impecables, ni la rima, ni les formes estròfiques són suficients per convertir un poema en obra d'art. Després d'haver insistit en aquestes evidències tan elementals, deixem que sigui el lector qui jutgi els poemes aplegats a *Jonàs*.

Lídia Ayats

